

Maatilatalouden kehittämisrahasto

Viite Talousarvioasetus (254/2004) 66i §

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN KANNANOTTO MAATILATALOUDEN KEHITTÄMISRAHASTON VUODEN 2016 TILINPÄÄTÖKSESTÄ

Maa- ja metsätalousministeriön (ministeriö) tilinpäätöskannanotto perustuu Maatilatalouden kehittämisrahaston (Makera) vuoden 2016 tilinpäätökseen ja tilintarkastajien tilintarkastuskertomukseen. MMM esittää kannanottonaan viitekohdassa mainitun asetuksen perusteella Makeran vuoden 2016 tilinpäätökseen seuraavaa:

1. Arvio tuloksellisuuden kehityksestä ja asetettujen tavoitteiden toteutumisesta***a) Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tuki***

Vuonna 2016 Makeran varoin edistettiin maa- ja metsätalousministeriön eri politiikkasektoreiden tavoitteita pääpainon ollessa edelleen maatalouden investointien tukemisessa. Rahaston varoilla tuetaan myös maaseudun ja maaseutuelinkeinojen tutkimusta.

Makera osallistuu oman tehtävänalueensa mukaisesti pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman kärkihankkeiden toteuttamiseen. Vuonna 2016 toiminta painottui erityisesti hallitusohjelman kärkihanketta; ”Suomalainen ruoantuotanto kannattavaksi” tukeviin toimiin niin investointien rahoitukseen kuin tutkimus- ja kehittämishankkeisiin.

b) Toiminnallinen tehokkuus

Rahasto hoiti hyvin vuonna 2016 säädösten mukaiset tehtävänsä sekä toteutti ministeriön Makeran toiminnalle asettamia toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteita. Lisäksi rahasto toteutti omalta osaltaan maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle asettamia vaikuttavuustavoitteita. Ministeriö on vahvistanut 30.3.2017 rahaston tilinpäätöksen valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnan käsittelyn jälkeen.

c) Tuotokset ja laadunhallinta

Makeran tutkimushankevaroin rahoitettiin keväällä 2017 valmistunut tutkimus maatalouden rakennekehityksestä ja investointitarpeesta vuoteen 2030. Tutkimuksen arvion mukaan maatalouden rakennekehitys jatkuu samansuuntaisena kuin tähänkin asti. Tilamäärän vähenemisen vuoksi tuotannosta poistuu kapasiteettia, jonka korvaamiseen tarvitaan investointeja. Avustusten rooli on investointien toteutumisen kannalta hyvin keskeisessä asemassa, sillä arvioiden mukaan jopa kaksi kolmasosaa investoinneista jäisi tekemättä ilman tukea.

Tilinpäätöksessä esitetään maatalouden investointi- ja aloitustukien sekä tutkimuksen toteutuneet kappalemäärät, tiedot valtionvastuu- ja valtioneuvoston toiminnasta sekä takaisinperinnöistä. Investointituen osalta esitetään Makerasta rahoitettujen tukikohteiden ja rahoituksen määrä. Makerasta rahoitettiin avustukset mm. salaojitukseen, eläinten hyvinvointia ja tuotantohygieniaa parantaviin investointeihin, kuivaamoinvestointeihin sekä lammis- ja vuohitalouden investointeihin. Kaikkiaan vuonna 2016 tehtiin 1 791 kappaletta myönneistä maatalouden investointiavustuspäätöksiä, joilla myönnettiin avustusta yhteensä noin 86,8 miljoonaa euroa. Myönneistä avustuspäätöksistä 1 092 kappaletta koski Makerasta rahoitettavia kohteita, joihin myönnettiin avustusta yhteensä noin 19,1 miljoonaa euroa. 2015 vastaavia avustuspäätöksiä on ainoastaan 791 kappaletta ja niihin on myönnetty avustusta 11,9 miljoonaa euroa.

d) Henkisten voimavarojen hallinta

Makeralla ei ole palkattua henkilökuntaa: tehtäviä hoidetaan Maaseutuvirastossa (Mavi), Valtiokonttorissa sekä maa- ja metsätalousministeriössä. Rahastoa koskevien tehtävien hoito on otettu huomioon Mavin henkilöstökehityksessä sekä toiminnassa. Vuonna 2016 Mavissa oli näihin tehtäviin käytetty tilinpäätöksen mukaan runsas 2 htv:ta. Jatkossa pyritään siihen, että myös ministeriön työajanseurannasta saataisiin vastaavat tiedot. Päätöksiä Makeran varoista tehtiin ministeriössä, Mavissa sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa.

2. Tuloksellisuusraportoinnin perusteiden asianmukaisuus ja kehittämistarpeet

Rahaston tilintarkastusmuistion mukaan hallintoa on hoidettu sitä koskevien lakien, säädösten ja ohjeiden mukaisesti. Rahaston hajautetusta hallintomallista johtuen kirjanpidon täydellisyydestä (siitä, että kirjanpito sisältää kaikki tarkasteltavalle ajanjaksolle sisältyvät tapahtumat) on kuitenkin hankala varmistua. Lisäksi avoimien saatavien alaskirjaus on tehty kirjanpitoon prosenttimääräisillä, arvioon perustuvilla leikkauksilla saatavan syntymävuoden mukaisesti.

Hajautettuun hallintoon liittyvä riittävä sisäinen valvonta on huomioitava eri virastot ylittävissä prosesseissa ja niiden ohjeistuksessa.

3. Ministeriön esitys rahaston toimenpiteiksi tuloksellisuuden parantamiseksi

Rahaston toimintaa suunniteltaessa tulee ottaa huomioon pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelmassa tehdyt linjaukset ja maaseutuohjelman toimeenpanon aiheuttamat muutokset rahaston toimintaympäristöön.

Jatkossa on kiinnitettävä erityistä huomiota rahaston kirjanpidon täydellisyyteen sekä keinoihin, jolla täydellisyydestä voidaan varmistua. Avoimien saatavien alaskirjauksessa nykyjärjestelmää tulisi pystyä kehittämään siten, että saatavakohtaiseen arvostamiseen voitaisiin siirtyä. Lisäksi on otettava huomioon Makeran tilintarkastajien tekemät muut huomiot.

Tilinpäätöksen luettavuutta ja yhtenäisyyttä käyttösuunnitelmaan on kehitettävä. Lisäksi on varmistuttava tehtävien resursoinnista myös lomakausina.

4. Ministeriön omat toimenpiteet rahaston tuloksellisuuden parantamiseksi

Makera toteuttaa oman tehtävänalueensa mukaisesti pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman kärkihankkeita ja niistä erityisesti ”Suomalainen ruoantuotanto kannattavaksi” -hanketta. Ministeriö seuraa näiden tavoitteiden toteutumista. Ministeriö tulee myös edelleen kiinnittämään huomiota rahaston kokonaisuuden hallintaan sen tehtävien jakaantuessa säädösten perusteella maa- ja metsätalousministeriön, Mavin, Valtiokonttorin ja rahaston johtokunnan kesken.

Kansliapäällikkö

Jaana Husu-Kallio

Apulaisosastopäällikkö

Taina Aaltonen

TIEDOKSI Valtiovarainministeriö
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori
MMM osastot ja toimialat
MMM/HAKE/ohjaus- ja talousyksikkö
MMM/RO/yksiköt